

Verslag Standaardisatieraad

Datum: donderdag 11 februari 2021, 10.00 – 12.00 uur
Locatie: Microsoft Teams
Aanwezig: Pieter Hendrikse (voorzitter), Peter Boersema (KBb-E), Marianne Mulder (Kennisnet), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD), Jeffrey Hietbrink (PO-Raad & VO-raad), Henk Nijstad (Kennisnet), Pieter Ruempol (GEU), Bram Gaakeer (OCW), Bert-Jan Geveke (DUO), Martijn Timmer (saMBO-ICT), Jesse van Beek (Secretaris)
Afwezig: Fons Dingelstad (OCW), Tom van Veen (SURF)
Gasten: Noëlle Steeghs (VO-Raad), Dirk Linden (Kennisnet), Brian Dommissie (Kennisnet)

1. Opening

Mededelingen

- Fons Dingelstad is afwezig en wordt vervangen door Bram Gaakeer. Tom van Veen is afwezig en zonder vervanger.
- Jeffrey Hietbrink sluit later aan.
- De agenda wordt, evenals het verslag van 12-11-2020 ongewijzigd vastgesteld.

Actiepunten

A1 Martijn geeft aan dat de positionering en werkwijze van Edustandaard nog niet is besproken in het ketenregieoverleg MBO. Martijn zorgt dat het de volgende keer op de agenda staat.

A2 Er is nog geen contact geweest met een vertegenwoordiger van de SUWI-keten. De leden geven aan dat er nog steeds wel behoefte voor is, dus blijft dit agendapunt staan.

A3 Henk heeft een presentatie voorbereid om het overzicht van toepassingsdomeinen te duiden aan de hand van de ROSA.

A4 In de Standaardisatieraad van 12 november 2020 is het voorstel gedaan om NL LOM van de PTOLU-lijst te verwijderen, omdat het gebruik buiten het onderwijsdomein beperkt lijkt. Henk geeft aan dat SURF NL LOM graag op de PTOLU-lijst houdt, omdat het de standaard wil gaan toepassen in het cultuur-domein. Met Forum Standaardisatie is afgesproken te monitoren hoe dit zich ontwikkeld.

A5 UBV-TLS staat op de agenda.

A6 De adviesfunctie van Edustandaard staat op de agenda.

A7 Peter is aan de slag gegaan met het ophalen van usecases voor de projectgroep Toegang. Hij geeft aan dat met name VO usecases niet voldoende zijn uitgewerkt door de werkgroep. Peter denkt nog ongeveer 6 weken nodig te hebben om de usecases te kunnen delen met de werkgroep. De usecases zullen ook aan de leden van de Standaardisatieraad worden overlegd.

A8 Bram geeft aan dat vanuit het HO een nieuw persoon is aangesloten bij de werkgroep Toegang. De werkgroep was op architectuur niveau vanuit dit domein nog ondervertegenwoordigt.

Daarnaast benoemt Bram dat de werkgroep Toegang nu ook een eigen pagina heeft op Edustandaard.nl zodat transparanter is wat de werkgroep precies doet.

A9 De vergaderdata voor 2021 zijn ingepland.

Actie:

A1. Martijn: agenderen positionering en werkwijze Edustandaard in ketenregieoverleg MBO

A2. Secretaris: uitnodigen vertegenwoordiger SUWI-keten voor toelichting op aanpak matchingsgegevens in Standaardisatieraad

A3. Peter: Aanleveren van usecases aan de projectgroep Toegang en de leden van de Standaardisatieraad

2. Update Edustandaard

- De vergadering heeft een schriftelijke update ontvangen vanuit Bureau Edustandaard. Henk geeft een korte toelichting op een aantal onderwerpen uit de update.
- Henk informeert de vergadering over de relatie tussen publieke waarden en architectuur. Het biedt kansen om ontwerpeisen in de ROSA aan te scherpen. Zal een van de volgende keren op de agenda staan.
- Vervolgens gaat Henk kort in op de standaarden ECK D&T en OOAPI 4.0. De Standaardisatieraad gaat akkoord met ECK D&T versie 2.4. De standaard OOAPI 4.0 wordt in de volgende Architectuurraad geagendeerd om de ROSA-adviezen te bespreken en komt mogelijk ook nog terug op de agenda van de Standaardisatieraad.
- Verder is Bureau Edustandaard een traject gestart om de informatievoorziening van standaarden en afspraken op de website van Edustandaard te verbeteren. Er is behoefte aan meer context informatie bij een standaard zoals voor welk toepassingsgebied de afspraak is bedoeld.
- Ten slotte gaat Henk in op het creëren van overzicht van (mogelijke) toepassingsdomeinen aan de hand van de ROSA. Een toepassingsdomein is een veelgebruikte term in de stukken van Edustandaard: een groep stakeholders die gezamenlijk gebruik maakt van standaarden en voorzieningen rondom een bepaalde keten of een bepaald thema. Overzicht van de toepassingsdomeinen maakt helder met wie Edustandaard allemaal samenwerkt en in welke contexten gebruikt gemaakt wordt van welke standaarden en voorzieningen. De ROSA biedt handvatten om dit overzicht te creëren.
- Ernst-Jan geeft aan het een goed idee te vinden om overzicht te creëren van toepassingsdomeinen maar benoemt dat rollen door de actoren zelf worden bepaald. Wees hierin niet te gedetailleerd.
- Henk vraagt aan de leden om mee te denken en te reviewen. Gerald Groot Roessink (DUO), Martijn (saMBO-ICT), Ernst-Jan (VDOD), Bram (OCW) en Jeffrey (PO-Raad en VO-raad) willen hieraan meewerken.

Actie:

A4. Henk/Secretaris: Uitwerken toepassingsdomeinen in de ROSA en ter review voorleggen aan een aantal leden van de Standaardisatieraad

3. UBV-TLS

- Dirk Linden (voorzitter werkgroep UBV) geeft een toelichting op de totstandkoming van UBV-TLS.
- UBV-TLS is een vertaling van de WDO-beveiligingsstandaard naar een standaard die in het onderwijsdomein toepasbaar is. Het beschrijft uniforme beveiligingsvoorschriften die voor alle gegevensuitwisselingen in het onderwijs gelden. De uitwerking van de voorschriften is gebaseerd op de richtlijnen van het National Cyber Security Center (NCSC).
- In de uitwerking van UBV-TLS is onderscheid gemaakt in voorschriften en adviezen. De voorschriften hebben een verplichtend karakter en voor de adviezen geldt dat niet.
- Het verplichte karakter van de beveiligingsvoorschriften betekent dat partijen moeten kunnen uitleggen als ze besluiten de voorschriften niet te zullen volgen. Dit is het pas-toe-leg-uit principe.
- Het is belangrijk dat UBV-TLS breed toegepast gaat worden om uniformiteit te creëren in de veiligheid van gegevensuitwisselingen. Huidige uitwisselingen kunnen nog voldoende veilig zijn maar het is wel van belang om toe te gaan werken naar een keten die de beveiliging van uitwisselingen op een uniforme manier heeft geregeld.
- Huidige standaarden zoals Edukoppeling en UWLR verwijzen naar UBV-TLS voor de beveiligingsvoorschriften.
- Om te kunnen monitoren in hoeverre UBV-TLS breed toegepast wordt is er tooling beschikbaar. Internet.nl is een voorbeeld. De vraag ligt nog open hoe we hier invulling aan kunnen geven. Willen partijen in de keten hieraan meewerken?

- Hier ligt ook een relatie met het Certificeringsschema IBP omdat hierin een verwijzing wordt opgenomen naar UBV-TLS. Op die manier worden partijen erop gewezen om maatregelen te nemen voor het implementeren van de juiste beveiligingsvoorschriften.
- Dirk gaat ook nog in op de standaard UBV Veilig en Betrouwbaar e-mailverkeer die in ontwikkeling is. Het vergroot de afleverbetrouwbaarheid van e-mails en voorkomt misbruik van de domeinnaam door derden (phishing). Deze standaard staat nu open voor publieke consultatie. Alle partijen worden uitgenodigd om hieraan deel te nemen.
- Ernst Jan vraagt aandacht voor de manier waarop we feedback krijgen in het gebruik van de standaarden. Dirk benadrukt dat als er een probleem is met de standaard dit moet worden gecommuniceerd richting Edustandaard. Als er problemen zijn met de implementatie moeten partijen dat in principe zelf oplossen maar kunnen wel ondersteuning krijgen van Bureau Edustandaard in samenspraak met de werkgroep UBV.
- De Standaardisatieraad besluit tot inbeheername van UBV-TLS 1.0

4. Edukoppeling REST/SaaS profiel

- Brian Domnisse (Kennisnet) geeft een toelichting op de totstandkoming van het REST/SaaS profiel.
- Er bleken steeds meer wensen te zijn vanuit het veld om specificaties op basis van REST-principes te standaardiseren.
- Van daaruit is een onderzoek gestart in 2018-2019 om te achterhalen waar het REST-profiel aan moet voldoen en wat er al aan kennis al is opgebouwd.
- Het REST/SaaS profiel is onderdeel van Edukoppeling en verwijst naar UBV-TLS voor de beveiliging op transportniveau.
- De Standaardisatieraad besluit tot inbeheername van het REST/SaaS profiel.

5. Referentiearchitectuur funderend onderwijs (FORA)

- Noëlle Steeghs en Henk Nijstad geven samen een toelichting op het belang van de referentiearchitectuur funderend onderwijs voor PO en VO.
- Noëlle benadrukt dat scholen op het gebied van digitalisering voor een enorme opgave staan. De referentiearchitectuur geeft scholen inzicht in wat er allemaal speelt en voor welke processen ze verantwoordelijk zijn. De volgende uitdaging is om scholen aan de hand van die verantwoordelijkheden inzicht te geven in de activiteiten die nodig zijn om alle processen zo goed mogelijk te laten verlopen.
- Het initiatief voor de FORA is gekomen vanuit een aantal schoolbesturen. Dit is uiteindelijk door Kennisnet opgepakt en breder getrokken naar een funderend referentiearchitectuur voor alle PO en VO scholen.
- Henk gaat vervolgens in op hoe de FORA is opgebouwd. Het begint bij bedrijfsfuncties waarmee de taken en verantwoordelijkheden van de school worden beschreven, daarna geeft het inzicht in het welk soort systemen daarvoor gebruikt kunnen worden en ten slotte welke informatiestromen van en naar de school lopen.
- De FORA is gelinkt aan de softwarecatalogus waarmee een school de applicaties die het gebruikt kan plotten op de bedrijfsfuncties uit de FORA.
- Bram vraagt zich af hoe de vertegenwoordiging van de FORA is geregeld richting Edustandaard. Henk geeft aan dat er een FORA-werkgroep bestaat waar de besluitvorming plaatsvindt en in de Architectuurraad zorgen direct betrokkenen vanuit Kennisnet voor de verbinding met Edustandaard.
- Bert-Jan geeft het advies om te zorgen voor bestuurlijk draagvlak voor de FORA. Noëlle benoemt dat de instellingen de eigenaar zijn van de FORA zoals dit ook bij Route21 op die manier geregeld is. Martijn vult aan dat het waardevol kan zijn om met Frans van Neerbos af te stemmen omdat Route 21 zich ongeveer in dezelfde fase bevindt.
- Jeffrey vraagt zich nog af wat de rol van OCW hierin zou kunnen zijn. Bram legt uit dat de referentiearchitecturen eerst op sector niveau moeten worden ontwikkeld. Vervolgens kan OCW gaan kijken wat hier sectoroverstijgend aan is.

- Ernst-Jan is benieuwd wat de status is van de demonstrator van de softwarecatalogus, voor wie het is en wat erover is gecommuniceerd. Henk legt uit dat het een eerste versie is en dat er nog veel werk verzet moet worden om het breed te kunnen gebruiken.
- Peter benadrukt dat het belangrijk is om voor de softwarecatalogus niet alleen te kijken naar de huidige situatie maar ook naar nieuwe applicaties en nieuwe ontwikkelingen.
- Ten slotte gaan Henk en Noëlle nog in op onderwijsbegrippen.nl dat vanuit het werken aan de FORA is ontstaan. Het was een wens van de FORA-werkgroep om begrippen eenmalig te kunnen vastleggen en hergebruiken.
- De ambitie van onderwijsbegrippen.nl is om het semantisch landschap van het hele onderwijs te beschrijven. Met als doel om begrippen te standaardiseren en harmoniseren.
- Martijn geeft aan dat het moeilijk is om alle begrippen te standaardiseren maar dat het wel waardevol kan zijn om begrippen te harmoniseren en te hergebruiken.

6. Expliciteren en versterken adviesfunctie Edustandaard

- De voorzitter legt uit dat de memo die de secretaris geschreven heeft over de adviesfunctie van Edustandaard bedoeld is om te verduidelijken wat de adviesfunctie van Edustandaard inhoudt en welke randvoorwaarden belangrijk zijn om dit te laten werken. Om het concreet te maken bespreken we de adviesfunctie vanuit de UBV-TLS casus.
- Ernst-Jan geeft aan dat vanuit de brancheverenigingen het advies moet worden uitgedragen naar de leden om met een standaard als UBV-TLS aan de slag te gaan. En daarbij de vraag te stellen; wat hebben jullie nodig om de standaard te gaan implementeren? Dit moet vervolgens weer teruggekoppeld worden richting Edustandaard.
- Henk benadrukt dat voor UBV-TLS een gebruiksadvies pas-toe-of-leg-uit geldt. Ernst-Jan reageert hierop door te zeggen dat dit een handig principe is maar dat het nog wel vrijheid biedt. Wij (als vertegenwoordigers) kunnen hierover adviseren maar leveranciers en scholen bepalen zelf of ze het gaan doen.
- Peter vraagt zich tegelijkertijd af op welke manier generieke ketenvoorzieningen zoals Entree Federatie zich verhouden tot Edustandaard en aanpassingen en nieuwe ontwikkelingen worden gebracht voor advies.
- Marianne benadrukt dat dit inderdaad ook voor ketenvoorzieningen als ENTREE Federatie geldt. Dergelijke voorzieningen zijn ook gebonden aan standaarden en aan de ROSA en dit gebeurt ook. De aanstaande aanpassingen op de ENTREE Federatie zullen ook zeker via een ROSA-scan op de agenda van de Architectuurraad komen.
- Bram benadrukt vervolgens dat als we met elkaar vaststellen dat UBV-TLS belangrijk is en zelfs een verplicht karakter heeft, we moeten gaan nadenken over hoe we kunnen monitoren dat partijen zich eraan houden. En ook wat daarvoor nodig is qua kosten e.d.
- Voor UBV-TLS betekent dit allereerst dat de leden van de Standaardisatieraad het gebruiksadvies om UBV-TLS te gaan toepassen aan hun achterbannen voorleggen en de vraag stellen wat hebben jullie nodig om hiermee aan de slag te gaan? Dit wordt vervolgens teruggekoppeld aan Bureau Edustandaard.
- We stellen hiermee vast dat de Standaardisatieraad UBV-TLS belangrijk vindt om de veiligheid van gegevensuitwisselingen in de keten te kunnen blijven garanderen. En dat de leden van de Standaardisatieraad actief de achterbannen gaan activeren om hiermee aan de slag te gaan.
- De leden van de Standaardisatieraad stellen de randvoorwaarden vast zoals in de memo over de adviesfunctie van Edustandaard geformuleerd.

Actie:

A5. Ernst-Jan/Pieter/Peter: Gebruiksadvies van UBV-TLS onder de aandacht brengen bij de achterbannen en terugkoppelen aan Bureau Edustandaard

7. Doorontwikkelen Certificeringsschema

- Dirk Linden geeft een update over het Certificeringsschema.
- Het Certificeringsschema is een belangrijk instrument om na te gaan of ict-toepassingen in het onderwijs voldoen aan de relevante beveiligingseisen.
- Dirk geeft aan dat de huidige versie dateert uit 2018 en het daarom tijd is om het Certificeringsschema te gaan actualiseren. Onder andere UBV-TLS zou hierin een prominente plek moeten krijgen.
- Het Certificeringsschema wordt gebruikt als beveiligingsbijlage in de modelovereenkomst van het Privacyconvenant. Het is echter niet goed zichtbaar of het Certificeringsschema goed wordt gebruikt door de ketenpartijen. We weten niet altijd waar, door wie en hoe het wordt gebruikt. Ernst-Jan bevestigt dit.
- De positionering van het Certificeringsschema is duidelijk maar het is wel nodig om meer zicht te krijgen op het goede gebruik ervan en daarop beter te kunnen sturen. Het is nog onduidelijk hoe dit precies vorm moet krijgen.
- Er wordt afgesproken om de werkgroep IBP weer op te starten om het Certificeringsschema te gaan actualiseren. De leden van de Standaardisatieraad stemmen ermee in om hiervoor vertegenwoordigers aan te leveren.
- Ernst-Jan Heuseveldt en Pieter Ruempol gaan nog achter een vertegenwoordiger aan voor de werkgroep. Vanuit saMBO-ict wordt Martijn Bijleveld genoemd en vanuit KBb-e Martin Bakker.

Actie:

A6. Ernst-Jan/Pieter: Aanleveren van een vertegenwoordiger voor de werkgroep IBP ten behoeve van actualisering Certificeringsschema

8. Jaarplan en Voorraadagenda

- De voorzitter legt uit dat de secretaris het plan heeft gemaakt om voor het bepalen van de ambities van Edustandaard eerst input op te halen bij de leden van de Standaardisatieraad.
- De input wordt verwacht op de volgende onderdelen: belangrijke onderwerpen voor de komende jaren, de context van deze onderwerpen, de resultaten die we willen behalen in de komende periode en de rol die de Standaardisatieraad daarbij kan spelen.
- De leden van de Standaardisatieraad stemmen in met de werkwijze.
- De secretaris gaat 1 op 1 gesprekken inplannen met de leden van de Standaardisatieraad. De secretaris zal een document rondsturen om hier voorafgaand aan het gesprek op voor te kunnen bereiden.

Actie:

A7. Secretaris: Voorbereiden document en inplannen van gesprekken voor ophalen van input jaarplan Edustandaard 2021-2022

9. Rondvraag

10. Vervolgafspraken

▪ donderdag 1 juli	10.00 - 12.00 uur	SURF, Utrecht
▪ donderdag 11 november	10.00 - 12.00 uur	SURF, Utrecht

11. Afsluiting

Voorraadagenda

- Toegankelijkheidsstandaarden (evt brede projectmatige aanpak)
- Voortgang werkwijze en wg's